

PROF.DR. FÖLDVÁRI ALADÁR

1906 - 1973

Bendefy László

Dr. Földvári Aladár, a miskolci Nehézipari Műszaki Egyetem föld- és ásványtani tanszékének tanára 1973. július 20. -án, hivatása teljesítése közben a Kaukázus lábánál, tragikus hirtelenséggel meghalt. Benne Társaságunk régi, megbecsült tagját veszítette el.

Földvári prof, Szabolcs-megyei szegényparaszti családból származott. Atyja a fővárosba kerülve, a Központi Állampénztárnál kezelő altiszti rangig jutott. Anyja gölnicbányai bányász család sarja.

Ő maga már Budapesten született 1906. január 5. -én. Egyetemi tanulmányait a budapesti Pázmány Péter Tudományegyetemen végezte, ahol 1928-ban természetrajz -kémia szakon gimnáziumi tanári oklevelet, majd 1929. őszén földtan, őslénytán és kémia szakokból "summa cum laude" fokozatu doktori oklevelet szerzett. Tudományos pályafutása tulajdonképpen doktori disszertációjával kezdődött meg. Mivel már előzőleg demontstrátorként dolgozott Vendl Aladár professzor oldalán a budapesti Műszaki Egyetem Ásvány-földtani Tanszékén, most asszisztenssé nevezték ki. Az itt töltött esztendőkhben az üledékes közettan területéről készített néhány alapvető jelentőségű dolgozatával szerzett magának jó nevet.

Már régen egyetemi adjunktus volt, amikor Vendl A. prof. tanácsára elhatározta, hogy felvételező geológus lesz. Ezért 1938-ban geológusként a Magyar Állami Földtani Intézethez lépett át. Az itt töltött 11 esztendő alatt igen széleskörű, a földtan egészét érintő munkálkodást fejtett ki. Közülük is ki kell emelnünk a Budai hegységben megfigyelt pannonkori mozgásokról, a Bakony-hegységi mangánérctelepekről, a Dunántuli Középhegység eocén előtti karsztjáról, a Bakony-hegységbeli eplényi áttolódásról, a magyarországi negyedkori üledékekeben talált "hidroaerolit" kőzetekről, a Velencei hegység gránitjáról, a bádeni anyagnak Budapest környéki előfordulásáról, a Kőszeg-Rohonc-Borosgyánkő-hegységet felépítő kőzetekről, a Budai hegység tektonikai viszonyairól írott tanulmányait.

1949-ben Ferenczi István utódjaként a Kossuth Lajos nevet viselő debreceni Tudományegyetem Ásvány-földtani Tanszékre tanszékvezető tanárnak nevezték ki. Az e téren elért sikereit nemcsak a pedagógiai munkásságáért kapott kitüntetései, hanem a keze alól kikerült széles látókörű ifjú geológusok sora is igazolják. Hogy kellő eredményeket érhessen el, az éveken át eléggé elhanyagolt tanszék gyűjteményeit biztos didaktikai érzékkel átrendezte, a tanszéket pedig a szükséghez mérten átszervezte.

1952-ben a hasznosítható ásványi nyersanyagok tudományos kutatása terén elért eredményaiért, különösen pedig a Velencei-hegység lehetséges értékesíthetőségének, valamint a mecseki uránérctelepek felderítésével kapcsolatos munkásságáért Kossuth-díjjal tüntették ki. A Magyarhoni Földtani Társulatnak előbb választmányi tagja, majd elnökségi-, illetve tiszteleti tagja volt. Ugyancsak tagjává választotta a Magyar Tudományos Akadémia Földtani Bizottsága is.

Tudományos és pedagógiai eredményei alapján 1966 februárjában a Kormány újabb feladattal bízta meg: kinevezték a miskolci Nehézipari Műszaki Egyetem Ásvány-kőzettani Tanszékének vezető tanárává. 1968-ban ugyanott a Földtan-teleptani tanszék vezetését vette át. A Debrecenben már egyszer elvégzett feladatokat most meg kellett ismételnie: laboratóriumot szervezett s bevezette az elektronmikroszkópos vizsgálatokat; több kiállítást rendezett. Igen nagy örömmel és igyekezettel szervezte újjá, korszerűvé a miskolci intézetet. Hallgatói számára évente több tanulmányi kirándulást szervezett. A szocialista államokban kinálkozó, földtanilag érdekesebb lelőhelyeket és jelenségeket, elsősorban a szomszédos Kassa környékét, látogatták. Így vették tervbe, hogy 1973 nyarán a Kaukázist keresik fel. Ennek a tervnek Földvári prof. nagyon örült. Egy fél évvel korábban a madridi Real Accademia de Ciencias Exactas y Naturales hívta meg egy kiadós pirenaeusi szakmai bemutató kirándulásra, amelyen szerencsésen résztvett. Utána a kaukázusi utra készülődött.

Sikerült megteremteni annak lehetőségét, hogy a moszkvai Gubkin Kőolaj- és Gázipari Egyetem és a miskolci egyetem geológus-geofizikus oktatói és hallgatói között évenkénti csere rendszeresen ismétlődő legyen.

A megállapodás örömére Földvári prof. elhatározta, hogy az 1973. évi kaukázusi tanulmányi kirándulást személyesen vezeti.

A nagyon népes hallgatóság a miskolci egyetem tanszemélyzetének kíséretével vonaton érkezett meg a Kaukázus lábához, Majd mikrobuszokon közleltették meg a hegységet. Julius 20. -án Ordzsonikidzséből indultak a Cej jégár megmászására. Földvári prof. fáradhatatlanul ment a társasággal. Már a Cej jégár völgyének bejáratánál tartottak, amikor megkérte egyik barátját, fényképezzék le őt hallgatóival. A továbbiakban hallgatóinak sorát követve a Cej végmorénájának hatalmas sziklatuskóit kerülgette. Fűrge erecskéken és gleccserpatakokon kellett átkelniük. Még egy szélesebb patakon is, elhárítva a felajánlott segítséget, saját erejével lábalt át. Ott rosszullettől panaszkodott és leült egy kőrakásra. Mire a társaságot kísérő gruz orvos odaérkezett, Földvári prof. már meghalt. Halála igazi geológus-professzorhoz méltó volt!

Személyében egy fáradhatatlanul és céltudatosan dolgozó, alkotó, önmagát sohasem kimélő tudós dőlt ki a sorból. Kiváló pedagógus és - minden darabossága ellenére - őszintén segítő, egyenes jellemű ember volt. Életében az egyetemi oktatásban és az ipari kutató munkában is kiemelkedőt és maradandót alkotott.

Emlékét barátainak visszaemlékezésein kívül az általa létesített egyetemi tanszékek és értékes tanulmányai őrzik.

Földvári Aladár a Magyarhoni Földtani Társulaton kívül tagja volt a Magyar Hidrológiai Társulatnak, a bonni Deutsche Mineralogische Gesellschaftnak, a bonni Geologische Vereinigungnak, a bécsi Geologisches Gessellschaftnak, a berni Schweizerische Mineralogische und Petrographische Gesellschaftnak. Ugyancsak tagjává választotta a washingtoni The Mineralogical Society of America, valamint levelező tajává a medridi tudományos akadémia is.

A széleskörű tudományos elismerés jótékonyan hatott munkabíráására. 1967 és 1970 között - többségükben munkatársainak közreműködésével - még több tanulmánya jelent meg.

Amikor haza hozott tetemét az Akadémia a budapesti Farkasréti temetőben sirba helyeztette, geológus szaktársai nevében Balogh Kálmán professzor ezekkel a szavakkal búcsuzott tőle:

"A teljes élet iránti vágy élt benne, amelyben az igaz, a szép és a jó harmónikus egységben olvad össze...

Viselkedésében, gondolataiban és kifejezéseiben mindig megőrizte az egyszerűséget, a kissé fanyar humort és a szókimondást. Őszintén tudott örülni mások sikereinek, s Őszintén tudott emelkedni az élet válságaiból. Ezért szerettük, tiszteltük és nagyra becsültük: szakunk erős, megingathatatlan és megvesztegethetetlen bástyájának tartottuk, akinek neve ott ragyog... számos írott és szóbeli szakvéleményében, ... professzori előadásaiiban, intézetszervező munkájában,"

Igy éreztük és érezzük ezt valamennyien mi, kartársai és barátai s ezzel az érzéssel búcsuztak tőle tanítványai is.